

Мельничук Сергій Юрійович

аспірант

кафедра соціальної роботи та соціальної педагогіки

Хмельницький національний університет

м. Хмельницький, Україна

ir.melnychuk@gmail.com

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНИХ ТРЕНІНГІВ

Анотація. Моделювання в контексті анонсованого дослідження передбачає не лише визначення шляхів реалізації теоретично обґрунтованих педагогічних умов використання навчальних тренінгів у професійній підготовці майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин, а й розробку авторської структурно-функціональної моделі цього процесу. Метою статті є обґрунтування авторської структурно-функціональної моделі реалізації педагогічних умов професійної підготовки майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин засобами навчальних тренінгів. Для реалізації мети використано такі методи: вивчення, аналіз та узагальнення філософської, психолого-педагогічної літератури, нормативно-правових та статутних вітчизняних і міжнародних документів – для уточнення поняттєво-термінологічного апарату, здійснення дефінітивного аналізу категорій «модель», «моделювання», «педагогічне моделювання», конкретизації дидактичних функцій педагогічного моделювання; проектування та моделювання – для розробки структурно-функціональної моделі реалізації педагогічних умов професійної підготовки майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин засобами навчальних тренінгів. Результатом є розроблена структурно-функціональна модель, в якій відображено взаємозв'язок таких основних блоків: цільового; теоретичного; практично-діяльнісного; аналітичного; результативного. Авторська модель поєднує структурний, процесуальний та результативний аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин засобами навчальних тренінгів.

Ключові слова: фахівці міжнародних економічних відносин, структурно-функціональна модель, професійна підготовка, навчальні тренінги.

Вступ. Реалізація комплексу педагогічних умов професійної підготовки майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин засобами навчальних тренінгів передбачає розробку авторської структурно-функціональної моделі цього процесу. Проектуванню анонсованої моделі передувала низка дослідницьких дій щодо здійснення дефінітивного аналізу категорій «модель», «моделювання», «педагогічне моделювання»; класифікації існуючих видів моделей; конкретизації дидактичних функцій педагогічного моделювання тощо. Розглянемо детальніше отримані висновки.

Вже впродовж кількох десятиліть моделювання є одним із найактуальніших методів наукового дослідження, який широко застосовується в педагогічних розвідках. Метод моделювання дає можливість об'єднати емпіричні й теоретичні засади формування того чи іншого феномену в педагогічному дослідженні шляхом вивчення об'єкта впродовж експерименту, побудови логічних конструкцій і наукових абстракцій. Однак на думку деяких науковців [1; 2; 3] проблемі моделювання в сучасній науці приділяється мало уваги, що є однією з причин низької ефективності модернізації сучасної вищої освіти.

Розкриття змісту поняття «педагогічне моделювання» необхідно розпочати з уточнення терміну «модель». Модель відображає предмет не безпосередньо, а через сукупність наступних цілеспрямованих дій суб'єкта: конструювання моделі; експериментальний і (або) теоретичний аналіз моделі; зіставлення результатів аналізу з характеристиками оригіналу; виявлення розбіжностей між ними; коректування моделі; інтерпретація отриманої інформації шляхом пояснення виявлених властивостей і зв'язків; практична перевірка результатів моделювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Детальний теоретичний аналіз наукової літератури засвідчив відсутність єдиного трактування терміну «модель». Досліджуючи специфіку використання моделей у психології (С. Макшанов [5]), педагогі-

ці (В. Рибалка [7], Л. Максимчук [3]), науковці вдаються до виокремлення особливостей моделювання того чи іншого об'єкта. У наукових розвідках модель розглядається як штучно створений об'єкт у вигляді схеми, фізичних конструкцій, знакових форм або формул, який, виявляючи подібність досліджуваному явищу, відображає і відтворює у спрощеному вигляді його структуру, властивості, взаємозв'язки і відносини між елементами цього об'єкта [8].

Метою статті є обґрунтування авторської структурно-функціональної моделі реалізації педагогічних умов професійної підготовки майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин засобами навчальних тренінгів.

Відповідно до мети дослідження виокремлено **завдання:** 1. Визначити послідовні етапи побудови моделей та функції моделювання. 2. Обґрунтувати взаємопов'язані складники авторської структурно-функціональної моделі реалізації педагогічних умов професійної підготовки майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин засобами навчальних тренінгів.

Методи дослідження. Для реалізації мети використано такі методи: вивчення, аналіз та узагальнення філософської, психолого-педагогічної літератури, нормативно-правових та статутних вітчизняних і міжнародних документів – для уточнення поняттєво-термінологічного апарату, здійснення дефінітивного аналізу категорій «модель», «моделювання», «педагогічне моделювання», конкретизації дидактичних функцій педагогічного моделювання; проектування та моделювання – для розробки структурно-функціональної моделі реалізації педагогічних умов професійної підготовки майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин засобами навчальних тренінгів.

Виклад основного матеріалу. Оскільки модель відтворює деякі суттєві властивості об'єкта-оригіналу і служить його опосередкованим способом отримання додаткових знань про оригінал, то для

її розробки використовується метод моделювання, який більшість авторів відносять до спеціалізованих методів дослідження. При цьому вивчається не об'єкт пізнання, а його зображення у вигляді моделі, а результат дослідження переноситься з моделі на об'єкт.

Моделювання процесу реалізації комплексу педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин (ФМЕВ) засобами навчальних тренінгів (НТ) відбувалося з обов'язковим урахуванням таких чинників: діяльнісно-практичний, активний підхід до створення передбачуваної моделі; необхідність фундаменталізації та інтеграції знань, умінь і навичок студентів; взаємозалежність структурних частин моделі в конструюванні інтерактивного практико-зорієнтованого процесу професійної підготовки майбутніх ФМЕВ; прогнозування еталонних вимог до вияву студентами зразків професійної компетентності як результату підготовки в закладах вищої освіти (ЗВО). Відтак модель можна розглядати як спосіб демонстрації результатів дослідження, об'єднання їх в цілісну картину.

До ХХІ століття людство накопичило багатий досвід моделювання різних об'єктів і процесів та використання розроблених моделей. Форми моделювання різноманітні й залежать від сфери застосування моделей. За характером моделей традиційно виділяється предметне і знакове (інформаційне) моделювання [4, с.125]. Предметне моделювання ґрунтується на створенні моделі, що відтворює певні геометричні, фізичні, динамічні, або функціональні характеристики об'єкта моделювання – оригіналу. Якщо модель і модельований об'єкт мають однакову фізичну природу, то мова йде про фізичне моделювання. При знаковому моделюванні моделями служать схеми, креслення, формули тощо. Найважливішим видом такого моделювання є математичне моделювання [1, с. 45].

Розглядаючи проблему значущості моделювання в практичній педагогіці, доцільно звернутися до виокремлення функцій моделювання: *дескриптивної*, *прогностичної* та *нормативної*. *Дескриптивна* функція полягає в тому, що шляхом абстрагування спрощується процес пояснення педагогічних явищ і процесів. *Прогностична* функція моделювання відображає можливість передбачати майбутні властивості і стан модельованих систем. *Нормативна* функція дозволяє не тільки описати існуючу систему, а й побудувати її нормативний образ – бажаний з точки зору ефективності педагогічного впливу на суб'єктів наукової розвідки (студентів спеціальності 056 «Міжнародні економічні відносини», викладачів) на основі цілеспрямованого застосування навчальних тренінгів.

Умовно науковці виокремлюють такі послідовні етапи побудови моделей:

- знаходження образної (метафоричної) аналогії між досліджуваною системою (тут – професійна підготовка майбутніх ФМЕВ засобами НТ) і деякою іншою, більш вивченою (традиційною системою навчання студентів спеціальності 056 «Міжнародні економічні відносини» у ЗВО);
- перевірка обґрунтованості знайденого образу, його відповідності реаліям освітнього процесу у вищій школі та вимогам ринку праці щодо кваліфікації майбутніх фахівців;
- імплементація аналогії в логічні рамки, які дозволяють перевірити повноту її відповідності реальним даним (реалізація структурно-функціональної моделі в процесі професійної підготовки студентів);
- аналітично-результативна перевірка дієвості застосування моделі; виокремлення аспектів освітнього процесу, які не були взяті до наукової уваги під час

проектування конкретної моделі.

У психолого-педагогічній науці існують різні класифікації моделей. У контексті дослідження враховувались класифікаційні ознаки моделей, які умовно можна розподілити на три види: *фізичні* (які мають природу, схожу з оригіналом); *матеріально-математичні* (їх фізична природа відрізняється від прототипу, але можливий математичний опис поведінки оригіналу); *логіко-семіотичні* (конструюються зі спеціальних знаків, символів і структурних схем). Між названими видами моделей немає жорстких відмінностей. Педагогічні моделі в основному відносять до другої та третьої груп.

Заслужують на наукову увагу висновки сучасних дослідників, що проектування моделей, в тому числі й педагогічних, передбачає застосування уяви дослідника і засобів навколишнього матеріального світу. Саме тому моделі поділяються на абстрактні (ідеальні) і предметні (реальні, речові) [4, с. 123]. Абстрактні моделі є ідеальними конструкціями, збудованими засобами мислення, свідомості. Абстрактні моделі також характеризуються як мовні конструкції, а тому можуть формуватися і передаватися засобами різних мов, мов різних рівнів спеціалізації. Абстрактні моделі створюються за допомогою природної мови, «професійних» мов і/або штучних, в тому числі формалізованих мов – наприклад, у логіці, математиці [6, с.45]. Отже, створення моделі як об'єкта теоретичного кількісного та якісного дослідження підготовки майбутніх ФМЕВ засобами НТ полягало в розробці та конструюванні цілісного абстрактного образу навчального процесу.

У дослідженні об'єктів освіти використовуються специфічні моделі, які класифікують за різними ознаками. Якщо моделювання застосовується для вдосконалення освітньої практики, то доцільно спиратися на систему трьох моделей:

- модель процесу становлення досліджуваного феномена (властивості, якості або діяльності) як цілісної системи котра саморозвивається;
- модель педагогічних умов як педагогічного середовища становлення цієї властивості;
- модель професійної діяльності педагога з організації діяльності студентів (або реалізації педагогічних умов), передбаченої попередньою моделлю.

Для побудови авторської структурно-функціональної моделі (далі – модель) реалізації комплексу педагогічних умов підготовки майбутніх ФМЕВ засобами НТ урахувалися вимоги щодо проектування моделей і моделювання. Тому розроблена нами модель характеризується цілісністю, структурованістю, динамічністю, взаємодією її складових. Розроблена модель гіпотетично відображає ефективність використання НТ у професійній підготовці майбутніх ФМЕВ за експериментальною методикою реалізації комплексу педагогічних умов та цілеспрямованим формуванням професійної компетентності студентів цього фаху підготовки.

У моделі відображено взаємозв'язок та структурно-функціональну взаємодію таких основних блоків: цільового; теоретичного; праксеологічно-діяльнісного; аналітичного; результативного.

Цільовий блок авторської структурно-функціональної моделі відображає мету її реалізації: формування професійної компетентності майбутніх ФМЕВ. Цільовий блок структурувався на окремі елементи, що визначення яких потребувало вирішення низки завдань:

1. На основі аналізу теоретичних засад професійної підготовки майбутніх ФМЕВ визначити сучасні наукові підходи до професійної підготовки студентів.

2. Дослідити теоретичну розробленість і практичні аспекти проблеми застосування НТ у фаховому навчанні студентів спеціальності 056 «Міжнародні економічні відносини».

3. Конкретизувати компоненти, критерії, показники, рівні та вивчити сучасний стан сформованості професійної компетентності майбутніх ФМЕВ.

4. Визначити та теоретично обґрунтувати комплекс педагогічних умов професійної підготовки майбутніх ФМЕВ засобами НТ.

5. Розробити авторські навчально-методичні матеріали для вивчення дисциплін «Теорія міжнародних відносин та світова політика», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна інформація» та систематизувати їх шляхом конструювання міждисциплінарного практикуму ситуативних професійно зорієнтованих завдань «Тренінг формування професійної компетентності майбутніх ФМЕВ».

6. Здійснити експериментальну перевірку дієвості комплексу обґрунтованих педагогічних умов та структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх ФМЕВ засобами НТ.

Для побудови авторської моделі було виявлено низку зовнішніх чинників (факторів), які суттєво впливають на процес професійної підготовки студентів цієї спеціальності. Далі виокремлено педагогічно керовані умови. Під умовами розумілася внутрішня рушійна сила процесу, а під факторами – зовнішня, в тій чи іншій мірі свідомо сконструйована педагогом, обставина, яка істотним чином впливає на перебіг процесу формування досліджуваного феномену, передбачає, але не гарантує певний результат.

Анонсована мета дослідження передбачає ґрунтовний аналіз педагогічних умов підготовки майбутніх ФМЕВ засобами НТ. Тому в процесі розробки авторської моделі враховувалися вимоги щодо проектування факторної моделі реалізації визначених педагогічних умов. З цією метою виконано такі дослідницькі та діагностичні процедури:

- шляхом діагностики підготовки майбутніх ФМЕВ до професійної діяльності, для проведення якої використовувалась низка методів (анкетування, тестування, інтерв'ювання тощо), встановлено перелік професійно-особистісних характеристик студентів за чотирма компонентами професійної компетентності майбутніх фахівців цієї спеціальності (мотиваційно-деонтологічний, професійно-когнітивний, перцептивно-діяльнісний, рефлексивно-акмеологічний);

- відповідно до визначених компонентів, критеріїв, показників відібрано оптимальний (необхідний і достатній) пакет (комплекс) методик діагностики окремих компонентів і досліджуваного феномена (професійної компетентності) в цілому;

- здійснено й відтворено діагностичний етап експериментального дослідження;

- підсумовувано (систематизовано, узагальнено, проаналізовано) діагностичні результати, які були підґрунтям для проведення констатувального етапу експериментальної роботи.

Описані дії дали змогу обрати педагогічно регульовані умови професійної підготовки майбутніх ФМЕВ засобами НТ. З цією метою зроблено такі кроки:

- на основі концептуального аналізу емпіричних матеріалів, педагогічної літератури, власного досвіду виявлено розвивальний потенціал НТ як пріоритетних методів і форм навчально-пізнавальної роботи студентів під час участі в експерименті;

- проаналізовано існуючий зарубіжний та вітчизняний досвід використання НТ у процесі професій-

ної підготовки майбутніх ФМЕВ; виявлено особливості спрямованості НТ на формування мотивації, цінностей, фахових знань, умінь, навичок і загалом професійної компетентності майбутніх ФМЕВ;

- виокремлено та теоретично обґрунтовано сукупність найбільш ефективних та керованих педагогічних умов підготовки студентів спеціальності 056 «Міжнародні економічні відносини» засобами НТ;

- розроблено авторські та адаптовано існуючі засоби моніторингу (діагностики та коригування) процесу імплементації обраних педагогічних умов, а також експериментально виявлено результативність реалізації пропонованого комплексу умов.

Отже, в теоретичному блоці розробленої авторської структурно-функціональної моделі відображені теоретичні засади професійної підготовки майбутніх ФМЕВ, які були концептуальним підґрунтям подальшої дослідницької роботи.

Праксеологічно-діяльнісний блок моделі відбиває власне специфіку реалізації комплексу педагогічних умов професійної підготовки майбутніх ФМЕВ. Цей блок структурної моделі охоплює методичне забезпечення формування професійної компетентності майбутніх ФМЕВ шляхом цілеспрямованого застосування НТ та педагогічних умов, які відображають процедуру їх упровадження. Здійснено припущення, що формування досліджуваної компетентності відбуватиметься ефективно, якщо в процесі навчання майбутніх ФМЕВ у ЗВО створити специфічні й оптимальні педагогічні умови підготовки майбутніх ФМЕВ засобами НТ у процесі вивчення фахових дисциплін («Теорія міжнародних відносин та світова політика», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна інформація»).

Графічне проектування моделі дало змогу відобразити той факт, що реалізація кожної з визначених педагогічних умов цілеспрямовано впливає на формування одного з компонентів професійної компетентності студентів цієї спеціальності. Реалізація в навчальному процесі ЗВО комплексу педагогічних умов здійснювалася з дотриманням дидактичних закономірностей, загальнодидактичних (науковості, системності, цілісності, зв'язку теорії з практикою, послідовності, стабільності і варіативності, професійної спрямованості, емоційності, активності, культуровідповідності) та специфічних принципів (поліфункціональності, полілінгвальності, інтегративності, ситуативності, конгруентності, діалогової освіти, розвитку індивідуальної здатності професійного слухання, крос-культурності та мобільності, розвитку рефлексивних здібностей, індивідуалізації освітньої діяльності студента).

Принципи, як регулятивні положення, які визначають особливості організації та конструювання всього освітнього процесу й діяльності його суб'єктів, є наслідком урахування педагогічних закономірностей. Закономірності як суттєві, стійкі, повторювані зв'язки між складовими частинами процесу навчання визначають загальні орієнтири при відборі й обґрунтуванні принципів [4, с.33].

Реалізація авторської структурно-функціональної моделі професійної підготовки майбутніх ФМЕВ засобами НТ базувалась на урахуванні загальних закономірностей навчання, до яких, за словами Я. Ягупова, належать:

- закономірність мети (залежить від рівнів і темпів розвитку суспільства (євроінтеграційні процеси; міжнаціональний діалог культур), його потреб і можливостей, рівня розвитку педагогічної науки та практики);

- закономірність змісту (залежить від цілей на-

вчання, темпів науково-технічного прогресу, матеріально-технічних можливостей ЗВО);

– закономірність якості (залежить від продуктивності попереднього етапу і досягнутих на ньому результатів, характеру та обсягу матеріалу, що вивчається, організаційно-педагогічного впливу суб'єктів викладання, здібностей до навчання суб'єктів учіння);

– закономірність методів (залежить від знань і навичок у застосуванні методів, мети і змісту навчання, віку суб'єктів учіння, здібностей студентів);

– закономірність управління (залежить від інтенсивності зворотних зв'язків у системі учіння, обґрунтованості коригувальних впливів);

– закономірність стимулювання (залежить від мотивів навчання, суспільних, економічних і педагогічних стимулів) [9].

Базуючись на виявлених закономірностях розвитку професійної освіти майбутніх ФМЕВ та загальнодидактичних принципах навчання сформовано зміст авторського міждисциплінарного практикуму ситуативних професійно-орієнтованих завдань «Тренінг формування професійної компетентності майбутніх ФМЕВ».

Аналітичний блок авторської моделі відображає компонентну структуру професійної компетентності майбутніх ФМЕВ, що сприяє аналізу результатів дослідження шляхом встановлення рівнів сформованості (відтворювально-репродуктивний (низький), адаптивний-ситуативний (задовільний), функціонально-виконавчий (достатній), професійно-креативний (високий)) досліджуваного феномену.

Результативний блок авторської структурно-функціональної моделі реалізації комплексу педагогічних умов підготовки студентів спеціальності 056 «Міжнародні економічні відносини» засобами навчальних тренінгів відображає очікуваний результат – сформовану професійну компетентність майбутніх

ФМЕВ.

Викладений матеріал дозволяє зробити наступні висновки. Отже, розроблена структурно-функціональна модель реалізації педагогічних умов професійної підготовки майбутніх ФМЕВ засобами НТ дала змогу здійснити не лише цілісний, але й глибокий покомпонентний аналіз такого процесу, не руйнуючи при цьому цілісного уявлення про об'єкт. Авторська модель поєднує динамічний та структурний аспекти формування досліджуваної компетентності студентів спеціальності 056 «Міжнародні економічні відносини» засобами НТ. Це дає змогу перейти від педагогічного теоретизування до розуміння сутності та специфіки протікання процесу професійного становлення майбутніх ФМЕВ і закономірностей зміни рівнів професійної компетентності студентів, щоб обрати доцільні тренінгові методи організації та управління педагогічним процесом.

Розроблена модель відображає взаємозв'язок та структурно-функціональну взаємодію таких блоків: цільового, теоретичного, праксеологічно-діяльнісного, аналітичного, результативного. Водночас авторська структурно-функціональна модель може використовуватися для діагностики педагогічного потенціалу навчально-пізнавального середовища. Оскільки розкриває єдність внутрішніх факторів і зовнішніх умов застосування засобів НТ у процесі професійної підготовки майбутніх ФМЕВ, то дозволяє перейти від разової діагностики до моніторингу процесу формування професійної компетентності студентів цієї спеціальності у ЗВО України.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку вбачаємо у висвітленні методики організації експериментального дослідження реалізації педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин до професійної діяльності засобами навчальних тренінгів.

References

1. Kovalchuk, H.O. (2003). *Aktivizatsiia navchannia v ekonomichnii osviti [Activation of education in economic education]* (2nd ed). Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
2. Krychivskaya, O.V. (2014). Modelirovaniye protsessa formirovaniya mezhkulturnoy kommunikativnoy kompetentnosti budushchikh spetsialistov vneshneekonomicheskoy deyatel'nosti [Modeling the process of formation of intercultural communicative competence of future specialists in foreign economic activity]. *Molodiy vcheniy [Junior Scientist]*, 12 (15), 304–308 [in Russian].
3. Maksymchuk, L.V. *Pidhotovka maibutnix ekonomistiv-mizhnarodnykiv do profesiinoi diialnosti zasobamy interaktyvnykh tekhnolohii [Training of future economists-internationalists for professional activity by means of interactive technologies]. Extended abstract of candidate's thesis.* Khmelnytskyi: Khmelnytskyi National University [in Ukrainian].
4. Maksymiuk, S.P. (2009). *Pedahohika [Pedagogy]*. Kyiv: Kondor [in Ukrainian].
5. Makshanov, S.I. (1997). *Psikhologiya treninga [Psychology of Training]*. Saint Petersburg: Piter [in Russian].
6. Panfilova, A.P. (2006). *Igrovoye modelirovaniye v deyatel'nosti pedagoga [Game modeling in the activity of a teacher]*. Moscow: Akademiya [in Russian].
7. Rybalka, V.V. (2003). *Metodolohichni pytannia naukovoï psikholohii [Methodological issues of scientific psychology]*. Kyiv: Nika-Tsentr [in Ukrainian].
8. Shevchenko, L.I. (Ed.) (2008). *Novyi slovnyk inshomovnykh sliv: blyzko 40 000 sl. i slovospoluchen [New dictionary of foreign words: approximately 40 000 words and word combinations]*. Kyiv: ARII [in Ukrainian].
9. Yahupov, V.V. (2003). *Pedahohika [Pedagogy]*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].

Список використаної літератури

1. Ковальчук Г.О. Активізація навчання в економічній освіті: навч. посіб. / Г.О.Ковальчук; вид. 2-ге, доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 298 с.
2. Крычківская О. В. Моделирование процесса формирования межкультурной коммуникативной компетентности будущих специалистов внешнеэкономической деятельности / О.В.Крычківская // Молодий вчений. – 2014. – №12 (15). – С.304–308.
3. Максимчук Л.В. Підготовка майбутніх економістів-міжнародників до професійної діяльності засобами інтерактивних технологій: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «теорія і методика професійної освіти» / Л.В.Максимчук. – Хмельницький, 2012. – 20 с.
4. Максимюк С.П. Педагогіка: навч. посіб. / С.П.Максимюк. – К.: Кондор, 2009. – 670 с.
5. Макшанов С.И. Психология тренинга / С.И.Макшанов. – СПб.: Питер, 1997. – 214 с.
6. Панфилова А.П. Игровое моделирование в деятельности педагога : учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по пед. спец. / А.П.Панфилова; под общ. ред. В.А.Сластенина, И.А.Колесниковой. – М.: Академия, 2006. – 368 с.
7. Рыбалка В.В. Методологічні питання наукової психології / В.В.Рибалка. – К.: Ніка-Центр, 2003. – 204 с.
8. Новий словник іншомовних слів: близько 40 000 сл. і словосполучень / [Л.І.Шевченко, О.І.Ніка, О.І.Хом'як, А.А.Дем'янюк]; за ред. Л.І.Шевченко – К.: АРІІ, 2008. – 672 с.
9. Ягупов В.В. Педагогіка: навч. посіб. / В.В.Ягупов. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.

Рецензент: докт.пед.наук, проф. Романишина Л. М.

Стаття надійшла до редакції 27.03.2018 р.

Стаття прийнята до друку 02.04.2018 р.

Мельничук Сергей

аспірант

кафедра соціальної роботи та соціальної педагогіки

Хмельницький національний університет

г.Хмельницький, Україна

СТРУКТУРНО-ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ РЕАЛИЗАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ МЕЖДУНАРОДНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ СРЕДСТВАМИ УЧЕБНЫХ ТРЕНИНГОВ

Аннотация. Моделирование в контексте анонсированного исследования предполагает не только определение путей реализации теоретически обоснованных педагогических условий использования учебных тренингов в профессиональной подготовке будущих специалистов международных экономических отношений, но и разработку авторской структурно-функциональной модели этого процесса. Целью статьи является обоснование авторской структурно-функциональной модели реализации педагогических условий профессиональной подготовки будущих специалистов международных экономических отношений средствами учебных тренингов. Для реализации цели использованы следующие методы: изучение, анализ и обобщение философской, психолого-педагогической литературы, нормативно-правовых и уставных отечественных и международных документов – для уточнения понятийно-терминологического аппарата, осуществления дефинитивного анализа категорий «модель», «моделирование», «педагогическое моделирование», конкретизации дидактических функций педагогического моделирования; проектирование и моделирование – для разработки структурно-функциональной модели реализации педагогических условий профессиональной подготовки будущих специалистов международных экономических отношений средствами учебных тренингов. Результатом является разработанная структурно-функциональная модель, в которой отражена взаимосвязь следующих основных блоков: целевого; теоретического; праксеологически-деятельностного; аналитического; результативного. Авторская модель сочетает структурный, процессуальный и результативный аспекты профессиональной подготовки будущих специалистов международных экономических отношений средствами учебных тренингов.

Ключевые слова: специалисты международных экономических отношений, структурно-функциональная модель, профессиональная подготовка, обучающие тренинги.

Melnychuk Serhii

PhD student

Department of Social Work and Social Pedagogy

Khmelnytsky National University

Khmelnytsky, Ukraine

STRUCTURAL-FUNCTIONAL MODEL FOR IMPLEMENTATION OF PEDAGOGICAL PROVISIONS FOR PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONSHIPS SPECIALISTS BY TRAININGS

Abstract. Modeling in the context of the announced research involves not only the definition of the ways of theoretically substantiated pedagogical conditions for the use of trainings in the process of education of future international economic relations specialists, but also the development of the author's structural and functional model of this process. The aim of the article is to justify the author's structural and functional model for implementing the pedagogical conditions for the professional training of future specialists in international economic relations by trainings. According to the research goal, the task is set out: to define successive stages of model construction and modeling functions; to substantiate the interrelated components of the author's structural and functional model for the implementation of the pedagogical conditions for the professional training of future international economic relations specialists by means of trainings. To realize the goal, the following methods are used: the study, analysis and generalization of philosophical, psychological and pedagogical literature, normative legal and statutory domestic and international documents – to clarify the concept and terminology apparatus, the implementation of a definitive analysis of the categories «model», «modeling», «pedagogical modeling», specification of didactic functions of pedagogical modeling; designing and modeling – for developing a structural and functional model for implementing the pedagogical conditions for the professional training of future international economic relations specialists through training sessions. The simulation of the process of the complex of pedagogical conditions for the training of future international economic relations specialists by means of trainings realization took place with consideration of the following factors: activity-practical, active approach to the creation of a predictable model; the need for fundamentalization and integration of knowledge and skills of students; the interdependence of structural parts of the model in the design of an interactive, practically oriented process of professional training; forecasting of standard requirements for students to show samples of professional competence as a result of training in higher education institutions. Therefore, the model can be viewed as a way of demonstrating the results of the study, combining them into a coherent picture. The result of the simulation is a structurally functional model developed, in which the interconnection of the following main units is shown: the target; theoretical; praxis-activity; analytical; effective. The author's model combines structural, procedural and effective aspects of the training of future international economic relations specialists by means of training sessions.

Key words: international economic relations specialists, structural-functional model, vocational training, educational trainings.